

29. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2022. GODINE

3. RAZRED

ISTRAŽIVAČKI RAD

Točni odgovori i sustav bodovanja

1. zadatak: 6 bodova

2 boda	za svaku sastavnicu istraživačkog rada koja uključuje jedan od sljedećih opisa: ISTRAŽIVAČKO PITANJE: Utječe li energetska ovisnost i neodrživost Ukrajine na njezinu političku neovisnost i nacionalnu sigurnost u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine? / Je li politička neovisnost i ugrožena nacionalna sigurnost Ukrajine u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine (dijelom) rezultat energetske neovisnosti i neodrživosti te države. (KLJUČNE RIJEČI: (ne)ovisnosti i (ne)održivosti energetskog sustava, politička neovisnost i nacionalna sigurnost + prostorna odrednica + vremenska odrednica) H.1: Značajne promjene u energetskom sustavu Ukrajine izravna su posljedica političkih odnosa Ukrajine i Ruske Federacije (Rusije) u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine. / Politički odnosi između Ukrajine i Ruske Federacije (Rusije) izravno utječu na značajne promjene u energetskom sustavu Ukrajine, u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine / Promjene koje narušavaju sigurnost energetskog sustava Ukrajine u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine izravna su posljedica političkih odnosa između Ukrajine i Ruske Federacije (Rusije) / Politički odnosi između Ruske Federacije (Rusije) i Ukrajine izravno utječu na promjene koje narušavaju sigurnost energetskog sustava Ukrajine u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine. H.2: Ruska Federacija (Rusija) koristi svoju energetsku moć (bogatstvo izvorima energije) za ostvarivanje svojih vanjskopolitičkih strateških ciljeva (posebice u bivšim sovjetskim republikama) u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine / Ruska Federacija (Rusija) nastoji ostvariti svoje strateške vanjskopolitičke ciljeve (posebice u bivšim sovjetskim republikama) koristeći svoju energetsku moć (bogatstvo izvorima energije), u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine. / Ruska Federacija (Rusija) ostvaruje svoje vanjskopolitičke strateške ciljeve (posebice u bivšim sovjetskim republikama) koristeći svoju energetsku moć (bogatstvo izvorima energije) u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine.
1 bod	za svaku sastavnicu istraživačkog rada ukoliko nedostaje neki dio sadržaja: ISTRAŽIVAČKO PITANJE: vremensko razdoblje H.1: vremensko razdoblje, prostorni obuhvat H.2: vremensko razdoblje, prostorni obuhvat
0 bodova	za svaku sastavnicu istraživačkog rada ukoliko u tekstu ne sadrži izraze:

	ISTRAŽIVAČKO PITANJE: energetska ovisnost (neodrživost) utječe na političku neovisnost Ukrajine H.1: politički odnosi Ruske Federacije (Rusije) i Ukrajine utječu na promjene u energetsom sustavu Ukrajine H.2: Ruska Federacija (Rusija) koristi energetska moć za postizanje političkih ciljeva
--	---

2. zadatak: 8,5 bodova

Vidi prilog 1.

a) 0,5 bodova

0,5 bodova	za točno ucrtanu os y i sve točno upisane oznake te uz njih pripadajuće podatke
-------------------	---

b) 5,5 bodova

0,5 bodova	za točno ucrtanu os x i sve točno upisane oznake i uz njih pripadajuće podatke
5 bodova	po 1 bod za svaku točno izrađenu, smještenu i obojenu liniju kretanja
0 bodova	ako linija nije izrađena prema uputi za crtanje

a) 0,5 bodova

0,5 bodova	za imenovanje obje osi (vidi Prilog 2)
-------------------	--

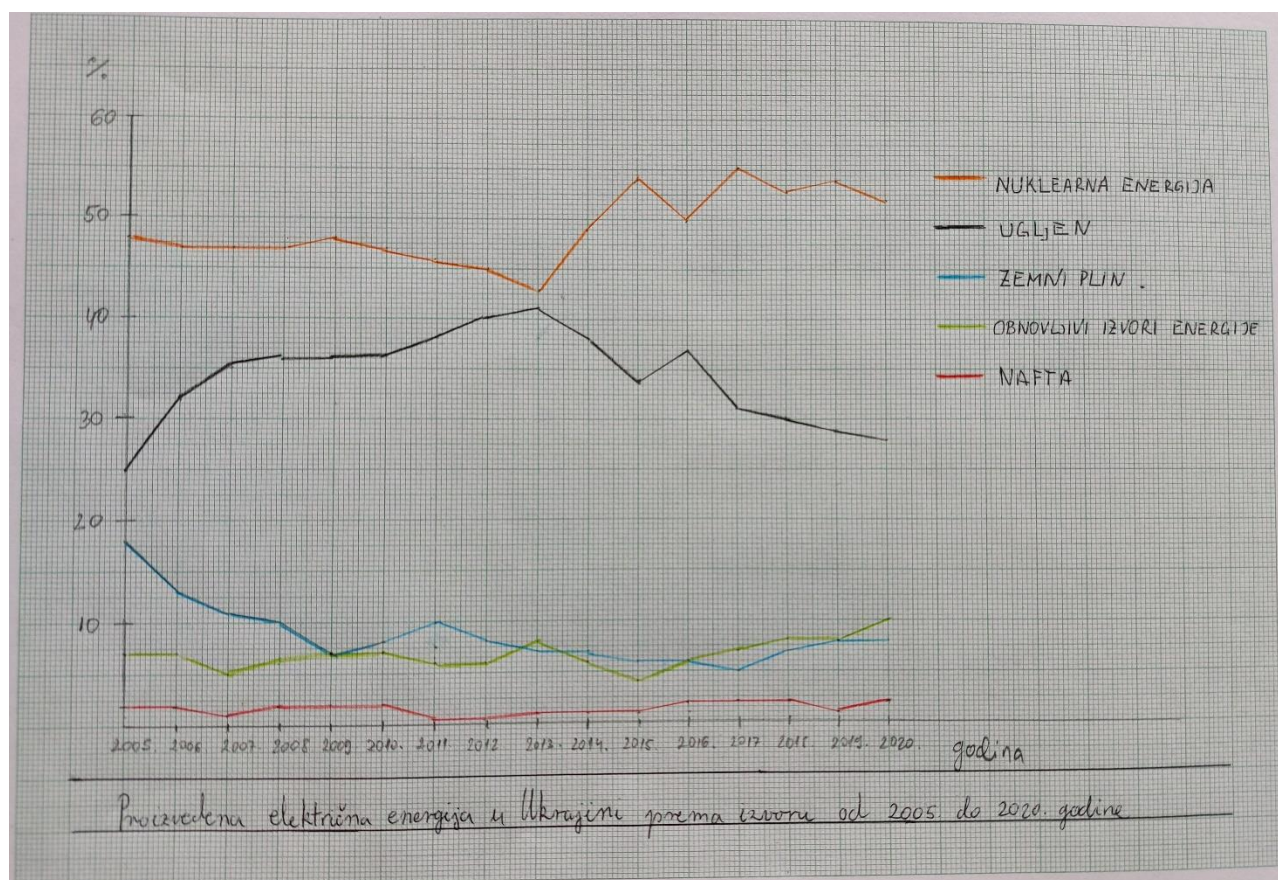
a) 1 bod

1 bod	za cjelovito izrađen tumač na odgovarajućem mjestu (bodovi se dodjeljuju za, prema uputama, točno izrađen tumač desno od dijagrama)
0,5 bodova	ako su vidljivi svi elementi tumača, ali nisu poredani prema uputi ako su vidljivi svi elementi tumača, ali tumač nije izrađen na odgovarajućem mjestu ako nedostaje jedan element tumača
0 bodova	ako nedostaje više od jednog elementa tumača bilo koja kombinacija navedenog: nedostaje jedan element tumača; tumač nije izrađen na odgovarajućem mjestu; elementi tumača nisu poredani prema uputi

b) 1 bod

1 bod	za upisan potpis Proizvedena električna energija prema izvoru u Ukrajini od 2005. do 2020. godine ili Struktura proizvedene električne energije prema izvoru u Ukrajini od 2005. do 2020. godine
0,5 bodova	ako nedostaje jedan element potpisa
0 bodova	ako nedostaje više od jednog elementa potpisa

Prilog 1.

3. zadatak: **3 boda**

a) **0,5 bodova** za svaki točan odgovor

Redoslijedom: zemni plin; nuklearne elektrane; 2005.; ugljen; 2020.; 10 %
--

4. zadatak: **1 bod**

Vidi prilog 2.

a) **1 bod**

0,5 bodova	za svaku točno označenu upravno-teritorijalnu jedinicu (oblast)
-------------------	---

Prilog 2.

5. zadatak: **4 boda**

1 bod	za svaki odgovor koji uključuje jedan od sljedećih opisa (dijelova rečenica), boduju se najviše četiri opisa: - U razdoblju nakon 2005. godine dolazi do značajnog smanjenja udjela zemnog plina kao energenta u proizvodnji električne energije u Ukrajini zbog ciljanog strateškog smanjenog oslanjanja na zemni plin nakon energetske krize (energetskih kriza) uzrokovane Narančastom revolucijom (priznaje se i obrazloženje: zbog nesigurne isporuke zemnog plina iz Ruske Federacije (Rusije) u Ukrajinu nakon Narančaste revolucije) - U razdoblju od 2014. do 2017. godine dolazi do daljnjeg smanjenja udjela zemnog plina kao energenta u proizvodnji električne energije u Ukrajini zbog opće kontrakcije gospodarstva i činjenice da su brojni energetske intenzivni gospodarski objekti ostali izvan dosega vlasti u Kijevu (te nastavka strateškog smanjenog oslanjanja na zemni plin) - U razdoblju od 2005. do 2013. godine dolazi do značajnog povećanja korištenja ugljena kao energenta za proizvodnju električne energije u Ukrajini zbog strateškog oslanjanja na domaće zalihe ugljena antracita iz rudnika u istočnim oblastima, osobito na području Donbasa (priznaje se i obrazloženje: zbog nadomještanja zemnog plina kao energenta ugljenom antracitom iz domaćih rudnika na istoku države) - Nakon 2013. godine dolazi do značajnog smanjenja udjela ugljena u proizvodnji električne energije u Ukrajini zbog oružanih sukoba i proruskog separatističkog preuzimanja kontrole nad većinom rudnika antracita u odmetnutim dijelovima Donbasa (Donjecke i Luhanske oblasti) 2014. godine (te povećane potrebe za (skupljim) uvozom) - Nakon 2013. godine udio nuklearne energije u proizvodnji električne energije u Ukrajini značajno raste zbog (nadomještanja) smanjene proizvodnje električne energije dobivene od ugljena antracita do sukoba u Donbasu 2014. godine - Nakon 2017. godine dolazi do (nastavka) smanjenja udjela ugljena u proizvodnji električne energije u Ukrajini zbog potpune obustave uvoza ugljena antracita s istoka države pod kontrolom ruskih separatista (izvan kontrole ukrajinske vlasti) - Od 2015. do 2020. (s iznimkom 2019. godine) udio obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije u Ukrajini raste zbog primjene nacionalnog akcijskog plana, ali i usklađivanja s direktivama Europske unije - Kroz cijelo promatrano razdoblje od 2005. do 2020. godine udio obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije u Ukrajini je na razmjerno niskoj razini (na razini nižoj od 10 %) zbog malih strateških ulaganja u njihov razvoj
--------------	---

6. zadatak: **2 boda**

1 bod	za svaki odgovor koji uključuje jedan od sljedećih opisa (dijelova rečenica), boduju se najviše dva opisa: - U siječnju (početkom) 2006. godine ruska petrokemijska kompanija Gazprom (kratko je prekinula) prekinula je opskrbu Ukrajine plinom zbog nepostignutog dogovora o novoj cijeni zemnog plina i nepodmirenih dugovanja Ukrajine. Politički se ovaj događaj tumači kao kazna (upozorenje, politička reakcija) zbog izbora (stupanja na vlast) prozapadnog predsjednika Viktora Juščenka (nakon Narančaste revolucije). - U siječnju (početkom) 2004. godine ruska petrokemijska kompanija Gazprom prekinula je isporuku zemnog plina Bjelorusiji zbog subvencionirane cijene plina i dugovanja za već isporučeni plin. Politički se ovaj događaj tumači kao pritisak Ruske Federacije (Rusije) tj. petrokemijske kompanije Gazprom kako bi Bjelorusija prodala Gazpromu većinski udio bjeloruske petrokemijske kompanije Beltransgaz. (priznaje se i obrazloženje: politički pritisak zbog pokušaja Ruske Federacije (Rusije) da uspostavi kontrolu nad tranzitnim cjevovodima na području Bjelorusije koji plinom opskrbljuju Srednju Europu)
--------------	---

7. zadatak: **4,5 bodova**

1,5 bodova	za cjeloviti odgovor na svaku sastavnicu istraživačkog rada koja uključuje jedan odsljedećih opisa: ISTRAŽIVAČKO PITANJE: Energetska neodrživost i ovisnost Ukrajine (o uvozu energenata iz Ruske Federacije (Rusije)) utječe na njezinu političku neovisnost i nacionalnu sigurnost u razdoblju od raspada SSSR-a (1991. godine) do 2020. godine / Politička neovisnost i nacionalna sigurnost Ukrajine ugrožena je (između ostalog) zbog energetske ovisnosti (o uvozu energenata iz Ruske Federacije (Rusije)) i neodrživosti (energetskog sustava) u razdoblju od raspada SSSR-a do 2020. godine. H1: Značajne promjene udjela pojedinih energenata, posebice zemnog plina i ugljena, u ukupnoj potrošnji energije i proizvodnji električne energije u Ukrajini od raspada SSSR-a (1991. godine) do 2020. godine događaju se neposredno nakon ključnih događaja u političkim odnosima Ukrajine i Ruske Federacije (Rusije) (izbor prozapadne vlasti u Ukrajini, oružani sukobi na istoku države do 2014. godine) i čine njihovu izravnu posljedicu, čime je potvrđena prva hipoteza. / Politički odnosi između Ukrajine i Ruske Federacije (Rusije) izravno utječu na značajne promjene u energetskom sustavu Ukrajine, u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine što je potvrđeno značajnim promjenama udjela pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije i proizvodnji električne energije u Ukrajini nakon ključnih događaja u političkim odnosima Ukrajine i Ruske Federacije (Rusije) (izbor prozapadne vlasti u Ukrajini, oružani sukobi na istoku države do 2014. godine). Navedenim je potvrđena prva hipoteza. H2: Ruska Federacija (Rusija) više je puta umjetno izazivala energetske krize (naglo povećanje cijene zemnog plina, smanjena opskrba ili potpuni prekid opskrbe prirodnim plinom) s ciljem postizanja gospodarskih i političkih ciljeva u drugim državama (posebice u bivšim sovjetskim republikama) u razdoblju od raspada SSSR-a (1991.) do 2020. godine što potvrđuje drugu hipotezu. / Ruska Federacija (Rusija) više je puta povećanjem cijene zemnog plina, smanjenom opskrbom ili potpunim prekidom opskrbe prirodnim plinom vršila politički pritisak na druge države (posebice bivše sovjetske republike) kako bi ostvarila svoje vanjskopolitičke strateške ciljeve čime je potvrđena druga hipoteza.
1 bod	za cjelovit odgovor na dvije sastavnice istraživačkog rada koje uključuju jedan (odgovarajući) od gore navedenih opisa
0,5 bodova	Za cjelovit odgovor na jednu sastavnicu istraživačkog rada koja uključuje jedan (odgovarajući) od gore navedenih opisa

0 bodova	za odgovor na svaku sastavnicu istraživačkog rada ukoliko: ISTRAŽIVAČKO PITANJE: nije potvrđena povezanost energetske (ne)održivosti i (ne)ovisnosti Ukrajine s političkom (ne)ovisnošću i nacionalnom sigurnošću; se istraživačko pitanje sadržajno razlikuje od formuliranog navoda u prvom zadatku H1: hipoteza nije potvrđena; se hipoteza sadržajno razlikuje od formuliranog navoda u prvom zadatku H2: hipoteza nije potvrđena; se hipoteza sadržajno razlikuje od formuliranog navoda u prvom zadatku
-----------------	---

8. zadatak: 1 bod

1 bod	za sve bibliografske reference korištene u izradi istraživačkog rada, navedene abecednim redom kako slijedi: Antonenko, A., Nitsovykh, R., Pavlenko, O., Takac(č), K., 2018: Reforming Ukraine's Energy Sector: Critical Unfinished Business, <i>Carnegie Europe</i>, 6. 2. 2018., https://carnegieeurope.eu/2018/02/06/reforming-ukraine-s-energy-sector-critical-unfinished-business-pub-75449, pristupljeno 13. 4. 2022. Karasalihović Sedlar, D., 2017: Utjecaj strategije niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske na energetski sektor nafte i plina, <i>Nafta i plin</i> 37 (152), str. 36-46, https://hrcak.srce.hr/193767, pristupljeno 13. 4. 2022. Nygren, B., 2007: The Rebuilding of Greater Russia: Putin Foreign Policy to CIS Countries, Routledge, London Ukrajina. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2022. https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=63065, pristupljeno 13. 4. 2022.
0,5 bodova	za navedene bibliografske reference ukoliko: - nisu navedene abecednim redom - popis sadrži sve sastavnice, ali nisu navedene sukladno uputama za citiranje (Prilog 16.) - u navođenju bilo koje od referenci nedostaje jedan znak - , . ; () - ako nedostaje jedna bibliografska referenca
0 bodova	za svaku bibliografsku referencu ukoliko: - nedostaje više od jedne sastavnice bibliografske reference - u navođenju bilo koje od referenci nedostaje dva ili više znakova - , . ; ()